

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.

A hadiárvak.

Irta: *Ember Károly.*

A hadiárvak a nemzet árvái. Ezt minden hazafias lélek egyformán érzi és tudja. A haza javainak védelmében hősi halált halt apa gyermeke a nemzet osztatlan szeretetének tárgya még abban az esetben is, ha az árvagyermeket egyes családok veszik oltalmukba, szerető gondozásba. A gyermektelen özvegy, a gyermektelen házaspár, a magánosan élő, de vagyonos honleány, ha egyébként viszonyai megengedik, nyissa meg hajlékát a nemzet árvája előtt, fogadja őt édes gyermekéül. És ha az immár 50 ezer árva nem juthat ilymódon szerető családi otthonhoz, akkor épüljenek haladéktalanul intézetek az árvák tömegeinek befogadására. Magyarország hercegprímása már elrendelte egy ilyen árvaház építését Esztergomban és 200 ezer koronás adományával biztosította a kath. tanítók árváinak ellátását.

Lapokból olvassuk, hogy gr. Tisza István kormányelnök úr által indított országos mozgalom főképpen arra irányul, hogy a társadalom áldozatkészségével a családi élet melegségébe helyezték el az árvaságra jutott gyermekeket. S csak az így el nem helyezhető árvák jussanak megfelelő intézetekbe. Megjegyezzük, hogy a kormány által vezetett és irányított gondoskodás tekintettel kíván lenni az árvagyermek neveltetésének azon természetes igényeire, amik viszonyban vannak azzal a veszteséggel, ami édes apjának elvesztésével őt érte. E veszteséget pótolni és pedig igazságosan pótolni és ezt mindenben biztosítani: ez a nemzet kötelessége. Már most vagy maga teljesíti azt a felállított intézmények által közvetlenül, vagy pedig pótoltatja a gyermek veszteségét azzal a családi melegséggel, szeretettel, amit a nemzet nevében elvállalt az, aki a hadi árvát szerető otthonába fogadta. És itt kapcsolódik a kérdés megoldásába a mi, a nemzet napszamosainak munkája.

A hadiárvak ellátása, gondozása nem egy félévre, egy évre, hanem egy egész életre vállalt kötelezettség. Ezt a kötelezettséget egyforma bensőséggel kell ellátni most, midőn a háború áldozatai fölött érzett benső részvét eleven indoka az árvát befogadó honfiúi akarat elhatározásának és cselekvésének, de ugyanolyan gonddal, gyöngédséggel kell az elesett árvájának gondját viselnie a családnak évek multán is, mikor a háború után már részben enyhülni fog a hazafias felbuzdulás, az áldozatkészség a honfiúi és

honleányi lelkekben. Azután egy-egy gyermek felnevelése sok örömet nyújt, de talán még gyakrabban csalódás, méreg, bosszankodás is érheti az árvát gondozó család tagjait. És főképpen ezek a jelenségek fogják próbára tenni a hadiárvát befogadó honfiak és honleányok szeretetének állhatatosságát. *Mert az édesanya és apa szeretni és nem szeretni is másképpen tudja gyermekét, mint a merő idegen.*

De térjek át arra, hogy mi a nemzet napszamosainak a hadiárvak gondozásának megoldásánál a feladata?

1. Minden község tanítója tartson egy-egy háborús előadást arról a lelkes fölhívásról, amit a kormány a hadiárvak érdekében a nemzethez intéz. A nép nyelvén szóljon a hívekhez és lelkesítve a gyermektelen özvegyeket, családokat, férfiakat, nőket, hogy ha egyébként viszonyaik megengedik, fogadjanak hajlékukba egy-egy hadiárvát, fiút-leányt, aszerint, amint lelkük vagyódása diktálja.

2. Sőt ők, a nemzet napszamosai, mint a hadba vonultak otthonmaradottainak tanácsadói, minden hivatalos ridegség nélkül győzzék meg az özvegyet, vagy a teljesen árva hozzátartozóit arról, hogy bátran adhatják az árvagyermeküket mások szerető gondjaiba. És itt sürgetjük azt az országos szervezetet, mely egységes intézkedést és bizalmat keltő ellenőrzést ígér, biztosít a hadiárvak elhelyezésének minden eljárását illetően. Főképpen annak az ellenőrzésnek biztosítását értjük, amely jövőbelátást ígér és biztosít a gyermek helyzetére.

Ezért szükséges, hogy az elhelyezett gyermeket, mint a gondozó családot a hatósági tekintély hozzáértéssel ellenőrizze. Ezt az ellenőrzést minden községben *bizottság* teljesítse és nem egy-egy megbízott. Ilyen bizottság teljesítse ezt a legfontosabb feladatot az egész hadiárvaügyben. A bizottság álljon a község lelkészeiből és az iskola tanítóiból, ahol gimnázium van a tanártestületből és a bíróból, polgármesterből és a képviselőtestület kiküldött két-három tagjából. Ezek a helyi bizottságok álljanak azután eleven összeköttetésben a vármegyei és országos központi szervezettel. És e szervezetekben is érvényesüljön a szakértelem — a hivatott pedagógia — a közigazgatási lelkiismeretességgel karöltve.

3. Mi, a nemzet napszamosai hassunk közre, hogy a nemzet társadalmának áldozatkészsége a hadiárvak javára kinek-kinek tehetsége szerint megnyilatkozzék: adjunk alkalmat községünkben az áldozatkészségre; így most a tanítási év végén rendezünk évbezárási iskolai ünnepélyeket. Gyermek

éneke, szavai, rajzai. kézimunkakiállítás oly vonzóak a szülőkre és nem szülőkre egyformán, hogy adakozni is fognak az ünnepély 10, 20, 50 filléres belépődíjain felül a hadiárvaik számára épülő árva-házakra.

Tegyük meg! Az Úr Jézus szeretete, kegyelme vezéreljen munkánkban.

Slőjd a népiskolába.

Az utóbbi időben mind többet lehet hallani a slőjdről.

Népiskoláinkban ugyan elő van írva a slőjdözés; de miután tanítóink elenyésző kevés része végzett tanfolyamot, igazi szakszerű oktatásról szó sincs.

Pedig ha tudatára ébredne a tanítóság, hogy az oktatás és nevelés mennyire fontos tárgyát hagyja parlagon, bizonyára nagyobb érdeklődést tanúsítana a kézimunkaoktatás iránt.

A kis gyermekben mi sem kelt nagyobb örömet, mintha azt mondhatja, hogy ezért én fáradtam, ezt én csináltam.

Az egyéni büszkeség helyes alapon való nevelése, az egyéni értékét emeli.

Ha tehát mi elismeréssel vagyunk a munka — a gyermekmunka — iránt, akkor a gyermek önállósági érzetét neveljük.

A slőjd egyik nagy haszna, hogy a szunnyadó gyermeki eróket, készséget, ügyességet napviágra hozza.

A négy-öt éves gyermek a maga csöpp, istenadta fantáziájával csinál ezt, azt. A homokba várat, sárból golyót, hazat; papírból különböző alakokat: embert, hazat, különböző eszközöket; cirokból hegedűt, skatulyából kocsit stb., szóval alkot, dolgozik.

A környezet bizonyára hatással van rá. A városi gyermek inkább papírból, a falusi sárból, skatulyából, cirokból csinál különböző dolgokat.

Sokszor a hallottak, de legtöbbször a látottak után csinál ezt, azt. Pl. slőjd tanárom beszél, hogy amikor növendékeinek szabadságot adott, hogy csinálhatnak azt, amit akarnak, a növendékek 80% a repülőgépet próbált csinálni. Ez Szegeden volt; tehát bizonyára hallhattak a repülőgépről, vagy ami bizonyosabb, képen is láttak, s így szemlélet hatása alatt dolgoztak.

A fegyelmzés mindig megoldója az oktatás és nevelés sikereinek.

Ha oktatásunkkal eredményt akarunk elérni, akkor a fegyelmzésnek tökéletesnek kell lenni. A fegyelmzést nagyon megkönnyíti, ha a gyermeknek olyan foglalkozást adunk, a mi nekik tetszik, mert ezáltal szükségtelemmé is válhat, miután a munka leköti a különben eleven, rakoncátlan gyermek egész lényét.

A slőjd a tömegtanítást is igen ügyesen oldja meg. A folytonos foglalkozás a fegyelmet föntartja és csak arra vigyázzunk, hogy először csak olyan dolgot csináltassunk velök, ami erejüket túl nem haladja és ami tetszik nekik, tehát ami figyelmüket leköti.

Az oktatás egyöntetősége bizonyára megkívánja, hogy az osztály összes növendékei egyforma dolgot csináljanak. Azonban az órák vége felé engedjük szabadjára a gyermek fantáziáját s csináljon

azt, ami neki tetszik. Sok értékes megfigyelést szűrhetünk itt le a tapasztaltakból.

A gyermeknek végtelenül fog tetszeni, hogy ő azt csinálhat, amit akar. Azáltal, hogy a munkanyagot és tárgyát maga választja meg, önállóságát fejlesztjük. A felsőbb osztályokban arra ügyeljünk, hogy ne csak játékeléket csináljanak, hanem hasznos dolgokat, amelyeknek otthon is hasznát vehetik. Pl. papirdoboz, gyújtóskatulya, órartató, vályú, sártisztító, kapanyél, gereblye, órarend, fogas, kutyaház, galambduc és így tovább.

Csodálatos, hogy épen Magyarországon, ott, ahol nagyon is létjoga volna a slőjd oktatásnak, hanyagolták el az illetékes körök. Magyarországot ki kell emelni az egyoldalú földművelés üzéséből. Ipari pályát kell megszerettetni az ifjakkal. Erre pedig a slőjdek a népiskolába való behozatala által jutunk el. A földműves embernek és fiainak nagy szüksége van arra, hogy keze ügyes legyen és annyi képzettséggel, ügyességgel rendelkezék, hogy ha a ház körül valamit meg kell javítani, avagy hevenyében valamit pótolni kell, hát megtudja csinálni. E kis kitérével csak rá akartam mutatni azokra az ellenvetésekre, melyek a slőjd ellen elhangzanak.

A slőjdoktatás általános elvei ismertetése után részletezem is az oktatás menetét.

Valamikor az olvasókönyvben oldalakat szenteltek az egyes hasznos iparágak dicséretére, hogy azáltal az ifjakat az iparral megkedveltsük. Majd képen szemléltettük azokat. Most pedig egyenesen végeztetjük velük s minden csinát-bíját megismerik. A slőjdyakorlatokkal módot nyújtunk a gyermeknek a tevékenységre, a munka megszokására s így lassanként a munka emberévé neveli önmagát.

Ami kis gyermek korában volt a játék, melyet sokszor öntudatlanul végzett, az a slőjdórakon a munka, melyet öntudatosan végez.

Ha megfigyeljük a kisgyermeket a játékban, láthatjuk, hogy sokfelét játszik rövid idő alatt. Tehát az oktatás első fokán arra törekedünk, hogy könnyű, gyorsan elvégezhető munkát adjunk, ami megféle az ő lelki működésének, amit figyelmen kívül nem szabad hagynunk. Nyolc éves koráig csak emlékezet után kell dolgoztatnunk, mert dolgozni és a dolgozni való mintáit figyelni még terhes.

Nehéz a megfigyelést hat-hét éves gyermeknél az anyagra átvinnie.

Lényeg legyen mindig, hogy foglalkozék, nem baj az a kezdő fok, hogy nem nagy a hasonlóság; fő, hogy ő annak lássa, amit csinálni akar.

II. osztályos korában már tisztábbak a fogalmai, tapasztalatai.

Kezd méreteket ismerni, melyeket azután átvihet munkájára. Tehát itt már bizonyos méret után dolgozhat.

III. osztályban már arányosít; itt már nagyobb mintalapokról, vagy tárgyakról kisebbít.

Mikor meg már a szellemi erők mellett a testi erő is kezd fejlődni, akkor nehezebb munkát is adhatunk. Papír munkában a kemény papírral való bánást, famunkánál ő maga fűrészelheti ki az egészéből a munkához szükséges darabokat. Városokban csak 12—13, tehát ismétlős korába dolgoztatunk gyalupadmunkát.

Szállásokon, hol a gyermek kis korától fogva a munkához van szokva, már 10—11 éves korában dolgoztathatunk vele gyalupadmunkát. A gyalupadmunkánál bizonyos fokozat legyen, először

faragókés, majd fűrész, kalapács legyen a szerzőm, később a gyalu, majd a véső; lassan haladva, jobban kiismeri a vele való bánásmódot s tökéletesebben bánik vele.

A felsőbb osztályokban azért nagyon ajánlatos a gyalupadmunka tanítása, mert sok ügyesítő és gondolkozásra ösztönző fogás tartozik körébe s azokat mint fölötté ügyesítőket, haszonnal használhatjuk.

Leginkább papír-, agyag- és gyalupadmunkákat tanítanak; a papír és agyag már az első osztálytól kezdve, a gyalupadmunka pedig 10–12 éves kortól, tehát V–VI. osztályban, vagy ismétlő korban.

A foglalkozást körülbelül így csoportosíthatjuk: 6–8 éves korban játékelét, 8–12 éves korban könnyű házi eszközöket, 12–15 éves korban hasznos gazdasági és egyéb házi eszközöket, majd pedig könnyebb bútoreléket.

Végeredmény az legyen, hogy a gyermek kikerülve az iskolából, önállóan meg tudja csinálni azt, ami az ő gazdaságában előfordul. A slójjddel nem cél kontár iparost nevelni, mint ahogyan azt sokan hangoztatják és hangos szóval hirdetik, hogy a népiskola nem ipartanműhely.

Nem! Célunk az, hogy a gyermek kezét ügyesítsük, esztét a leleményességhez szoktassuk, úgy, hogy annak hatását az életben lépten-nyomon észrevehesse.

Magyarkanizsa.

Izkovits Sándor,

A mai jótékonyosság.

A Szentírásnak van egy mondata, amely közel 2000 esztendő óta tevékenységre készíti az embert. *«Szeresd felebarátodat, mint ienmagadat!»* E szavak fölírzták az emberiséget a téves fölfogások sötétségéből és világosságot árasztottak, melynek fényénél, melegenél felolvadt a szív kérge és a felebaráti szeretet áldástosztó meleg sugarai enyhíteni kezdték az emberi szenvedések és nélkülözések kínjait. Azonban fájdalom! Még napjainkban is többen hibának, gyöngeségnek minősítik ezt a nemes munkát.

Arra, hogy a felebaráti szeretet megnyilvánulásai az egyes korszakokban különösen *miben csücsösödtek* ki, vagy hogy a jócselekedetek *mely irányban* történtek legintenzívebb módon, továbbá, hogy a felebaráti szeretet megnyilatkozásának hosszú skálája *minő változásokat* tud felmutatni az egyleti jótékonyágot gyakorló, vagy az önmagát teljesen a nemes munkának feláldozó buzgó lélek munkái között, — mindezek felsorolására, vázolására legközelebb térök rá.

Ez alkalommal a jótékonyosság mai *formájára, változataira* és *hatásaira* kívánok rámutatni.

Ha jótékonyásgról beszélünk, tudnunk kell, hogy *szociális* vagy *karitatív* jótékonyásgról van-e szó. Lényeges különbség van a kettő között. Az előbbi kihat az életre, boldogulást biztosít; az utóbbi csak pillanatnyi szükségletet elégít ki. *A szociális munka hatása állandó, a karitatív munkáé időleges.*

Ha a mai jótékonyágot szemléljük, azt találjuk, hogy mind a két irányban iparkodik tevékenységet felmutatni. Jellemző, hogy a *segítés teljesen egyéni*. Nem tömeget emel, segít, hanem egyeseket, mindenkit körülményeihez képest, az egyéniség figyelembevételével. Tehát körültekintéssel, *környezet-tanulmány* alapján.

A családokat tagolja. Mást nyújt az apának, mást

az anyának, vagy a gyermeknek. Ha közvetlenül szemléljük a jótékonyosság eme változatait, azt találjuk, hogy: *az apát* segíti, ha munkanélküli, ha a harctéren küzd, ha a kórházban sebesülten vagy betegen fekszik, ha mint rokkant visszatér övéihez.

Az *anyát* hadisegéllyel, hadimunkával, élelmiszerekkel látja el a leleményes szeretet; vagy pedig a népkonyhán nyújt az éhezőknek meleg ételt ingyen, vagy nagyon csekély díjért. A közgyámok jó tanácsal látják el őket és fáradhatatlanul intézik, rendezik az ügyes-bajos dolgokat, boldogulásra segítve a hozzájuk folyamodókat.

A *gyermekről* ismét másképen gondoskodik a mai jótékonyosság. Ha hadiárva: intézetbe helyezik és ott fölnevelik szellemi tehetsége szerint; az otthoni bíró gyermekek a «Napközi Otthon»-ban nyerneket ellátást (ebéd, uzsonna), felügyelet alatt vannak napközben, azután felruházzák őket, sőt még játékokat és tanulságos könyveket is kapnak.

Gondoljunk csak az állam, a főváros, a társadalom hatalmas akcióira, melyet kifejt ma, midőn ez a borzalmas háború dúl, rombol, pusztít. Csodálatos, hogy amit az egyik ember tönkretesz, azt a másik szeretetének melegével iparkodik ismét jövéteni.

Ha azt kérdezzük, hogy a jótékonyosság ennyiféle ága-boga mennviben aktuális? Könnyű rá a felelet. Időszerű a maga egészében valamennyi, mert ezeknek nagy részét a háború tette szükségessé és az is teremtette meg. Háború után a jótékonyosság ismét megváltozik. Főlölegessé válnak a hadisegélyezési és ápolási akciók. De lesz helyettük hadiárvaház, rokkantségély, rokkantak kiképzése, azok munkaközvetítése.

A *gyermekvédelem akciója* a legfontosabb valamennyi között. Ez a munka a nagy jövőre szól. Ezt előlegezzük a következő generációnak. Véde-nünk kell a gyermeket már születése előtt, születése után vezetnünk, míg felnőtt emberré lesz és munkához juttatva, útnak indítjuk az élet nagy változataiba. Olyan talizmánt kell kezébe adnunk, hogy az élet minden körülményei között mindig a helyes, az egyenes utat válassza. Akkor érdemleges munkát végeztünk.

Nem mondhatja senki sem, hogy a mai jótékonyosság üres jótékonykodás; becsületet, derék munkát végez, pénzt, időt, erőt, szívet, lelket áldoz: hatásos és társadalom egyaránt.

Meg kell említenem, hogy a *túlzás nem marad el*. Felüti fejét itt is, ott is. Sokszor látjuk a kicsinyes, fölöleges buzgóságokat, melyek legtöbbször tapasztalatlanságból erednek s ezért menthetők is. De segítés helyett csak rontanak, mert elkényeztetik, nagyobb igényre szoktatják a folyamodókat. *A megfontolt, a tapasztalatok által iskolázott jótékonyosság a legcélravezetőbb*, mert az megnyugtat, nevel és határozatosan segít. De *ha valaki még kezdő, járattan ebben a munkában, inkább túlzásba menjen, mint kevesebbet nyújtson a segítségére szorulóknak* érdekében.

Egy nagy emberbarát azt mondta: *«A jótékonyosság is művészet; ihlettség, rátermettség kell hozzá!»* És ez igaz. *Észrevenni a bajt és eltalálni a segítés alkalmas módját; ez a jótékonyosság alapja.* Azután szívvel-lélekkel munkálkodni, hogy az élet nagy különbözőzeteit kiegyenlítsük. Észre kell venni azt a szegény embert, törődni vele, a körülmények szerint segíteni. Akkor, — akkor *jönlébreztjük bennük az önértéket*, embernek érzik magukat. És ha nem érznek elhagyatottságot, égető szükségét: jó ember

lesz a rosszból, nem kívánja a gazdagnak vagyonát, munkához szokik, megszereti otthonát, megelégedetté lesz. Meg kell őket tanítani arra, hogyan kezdjenek egy újabb, mértékletes, célszerűbb, észszerűbb életet, hogy háború után a munkában gazdagabb, intelligenciában tartalmasabb, a családi életben tisztább, szebb, nemesebb, az övéért örömmel küzdő és dolgozó nemzet munkálkodjék a haza fölviragoztatásán, testi, lelki, szellemi, vagyoni gyarapodásán. Így a hősök által védett hazának határain belül egy törekvő nemzet jut majd szebb jövőre, boldogulásra.

Ha ebben a munkában minden intelligens lélek csak egy cseppet aldozna tudásának kincsesházából, nagyot változnék és emelkednék edes hazánk szellemi nívója és a szívek világa. *Rabolt Ferencné.*

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Az Oltáriszentség kitételének énekes szertartása. Az egyházi énekek nagy hitéleti és liturgikus jelentősége arra az elhatározásra indította a *Szent-István-Társulatot*, hogy *«Egyházzenei kiadványok»* címen gyűjteményes vállalatot bocsásson közzé, melynek elsőrendű célja, hogy a korális ének dallamainak népies kiadásával az egyházi népének olyannyira kívánatos rendezésének ügyét lehetővé tegye.

A gyűjteményes vállalat első kiadványa gyanánt az *«Oltáriszentség kitételének énekes szertartása»*-t adta közre. E kiadvány a *«Szent vagy Uram»* és az *«Aldj meg minket Jézus»* eredeti dallamait foglalja magában, azonkívül a *«Tantum ergo»* két hiteles korális éneklési módját. Külső kiállítás a latin liturgikus szöveg, valamint a pap imájának magyar fordítása lehetővé teszik, hogy a templom padjaira fölkeltetve, a hívek az egyöntetű és helyes éneket megszokják és megkedveljék.

Az *«Egyházi kiadványok»* ára példányonként 20 fillér, 25 darab 4 korona.

Az egységes kántorkönyv nagyon helyes megoldást nyert Luspay Kálmán egyházi énektárban, amelyben a gyakrabban előforduló és minden egyházmegyében előírt és használtabb énekeket teljesen modern, egyúttal kitűnő összehangosítással adja elénk. Kár, hogy e gondos hézagpótló munkáról helyszúke miatt bővebben nem tárgyalhatunk; emellett csak röviden, de annál lelkesebben ajánljuk a kántor urak becses figyelmébe. Ára 2 kor. Kapható a *«Kantor Ujság»* szerkesztőségében, Eger, Gimnázium-utca 3. sz.

HIREK.

Jelentkezés a Kath. Tanítók balatonlellei üdülő házában való üdülésre. Az országos Kath. Tanügyi Tanács üdülőházi albizottsága május hó 29-én ülést tartott, melynek eredményeül felhívjuk mindazokat a kath. tanfériaikat, kik az üdülőházban a nyári idény alatt lakást, fürdőt óhajtanak, hogy jelentkezésüket folyó hó végéig az Országos Kath. Tanügyi Tanács Központi Irodájába, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. intézzék. A napi szobárák kiszolgálattal, két ágygal és egy pamlaggal 3—4 korona; egy ágygal és pamlaggal két korona, külön ágy 50 fillér, ágynemű nélkül. A szomszéd penzióban ebéd és vacsora személyenként öt vagy hét korona, házhoz is szállítják. Reggeli tej olcsón kapható. A Tanács egy háromágyas szobát teljesen

ingyen bocsát a harctérről visszatért, üdülést kívánó kath. tanfériaiknak a jelentkezés sorrendjében rendelkezésre. Jelentkezéseket a fenti címre kérjük intézni.

Gyermekek eltiltása a mozi látogatásától. Mosonvármegye alispánja, *Hegy Miklós*, szabályrendeletet készített a fiatalkorúak mozilátogatásának korlátozásáról. A szabályrendeletet a törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén el is fogadta. A szabályrendelet többek között a következő intézkedéseket tartalmazza: *«Tizenötödik életévüket be nem töltött gyermekeknek tilos szülők, vagy felnőtt hozzátartozóik, tanárok, vagy tanítók felügyelete, illetve kísérete nélkül mozgófénykép-színház látogatása. A mozgófénykép-színház tulajdonosa köteles az általa kibocsátani szokott műsoron szembe-tűnő módon ezt a tiltó rendelkezést minden esetben feltüntetni. A mozgófénykép-színház tulajdonos, aki ezen szabályrendelet ellen vét, rendőri kihágást követ el és a rendőrség által száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ismétlés esetén ezenfelül még öt napig terjedhető elzárással is büntetendő».* Hasonló intézkedést sürgessenek tanítóegyesületeink minden törvényhatóság területén.

Tanítónők lelkigyakorlata. A Kath. Tanítónők Országos Egyesülete tagjainak lelkigyakorlatokat rendez. A lelkigyakorlatok folyó év június hó 27., 28. és 29-én a Szent Szív zárdában (Sacré Coeur) — Budapest, VII., István-út 75. — lesznek. 30-án közös szentáldozáshoz járulnak.

Lakást és teljes ellátást a Szent Szív zárda ad. (Lakás és teljes ellátásért napi 4 korona fizetendő.) *Aki részt óhajt venni a lelkigyakorlatokon, jelentkezék mielőbb az egyesületben, de legkésőbb június hó 20-ig.* Aki a lelkigyakorlatok után a fővárosban óhajt maradni, ugyanott és ugyanazon feltételek mellett lakhatik. Az Egyesület vezetősége gondoskodik arról, hogy a vidékiek a Tanszermúzeumot, Pedagógiai Szeminárium kiállítását tanulmányozhassák és a főváros nevezetességeit megtekinthessék. Budapest, 1916. május hó 15-én. A Kath. Tanítónők Országos Egyesületének Elnöksége.

Katholikus tanítónők társas utazása. Az Egyesület tagjainak társas utazást rendez Mária-Zell kegyhelyre. Amennyiben félárú vasuti igazolványunk van, az utazási költség lakással együtt körülbelül 60 korona. Élelmezésről kiki maga gondoskodik. Indulás Budapestről július hó 3-án, hétfőn, a nyugati pályaudvarról reggel 7 óra 55 p. a wieni gyorsvonattal. Visszaérkezés július 10-én este a wieni hajóval Budapestre. Útirány: Budapest — Pozsony — Marchegg — Wien — Sanct-Pölten — Maria-Zell; vissza: Maria-Zell — Sanct-Pölten — Maria-Taferl — Melk — Wien — Budapest.

A résztvenni óhajtok szíveskedjenek mielőbb, de legkésőbb június hó 26-ig jelentkezni az egyesületnél (Katholikus Tanítónők Országos Egyesülete Budapest, IV., Ferenciek-tere 7., III. l., II. em. 8.) Bárminemű felvilágosítással készséggel szolgál az Elnökség.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Sz. D. A nyugdíjba beszámítható idő életének 21. évével kezdődött, vagyis ezidő szerint 32 évet szolgált. Nyugdíjul élvezeti fizetésének 84%-át. — **Cs. A.** Minden attól függ, hogy az adományozott telek a hitközségre van-e telekkönyvezve. Az örökhagyó végrendeletkére ad jogalapot. A község köteles az eddigi hozzájárulást megadni a hitközségi iskola fenntartásához. — **T. B.** Intézkedünk.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **köte-
lezőnek** nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:

Szent-István - Társulat
Budapest,

VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja **előre** lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítjük.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

Nagyülesi róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet *jun. 6-iki* lejárattal. Pályázat és javadalmazás részletezése a Népevelő jan. 30-iki 3. számában található. Nagyüles, Bars m., u. p. Kistapolcsány.

192 1—1

A budajenői róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: a) tisztán tanítói készpénzfizetés évi 534 kor., b) ötödéves korpótlék 100 kor., c) 14 hold 1130 □öl szántóföld tisztá jövedelme; d) 16 köbm. elsőosztályú hasábfá, e) az iskola-termek fűtésére évenként a községtől 16 köbm. első oszt. hasábfá; f) kegyúri állandó adomány 72 kor., g) a m. k. közalapítványból 1½ szántóföld jövedelmének értéke 40 kor., e) stóla, faváltság 76 kor., h) községi misékért 15 kor., i) lakás: 2 szoba, konyha, éléskamra, pince, istálló, 248 □öl kert, államsegély. A harangozási s lel-készkielgáltatási teendőkért járó 300 kor.-t az kapja, kit az iskolaszék velök megbiz s tényleg végzi. Isten-tiszteleti nyelv a német. A kellőleg felszerelt kérvények a budajenői róm. kath. iskolaszékre címezve *jun. 15-ig Jaeger Géza* plébánoshoz, Budajenő, u. p. Páty (Pest m.) küldendők. Az állás választás után azonnal elfoglalandó.

195 1—1

Györi püspöki megye.

Vimpác (Sopron m.) róm. kath. iskolaszéke másod-tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása 800 kor. a községtől. Megfelelő államsegély. Egy szobás butoro-zott lakás. A német nyelvben jártas. előnyben részesül. Határidő *jun. 11.*

189 1—1

A bányai (Kömárom m.) róm. kath. kántortanítói állásra *jun. 5-ig* pályázat hirdetik. Javadalmazása: 588 kor. a község pénztárából, 11 kat. hold 1225 □öl föld használata, 15 p. m. rozs, 6 öl kemény tűzifa házhoz szállítva, misealapítványok és kamatokból 201 korona. Lakása: 3 padlózott szoba, konyha, kamara, pince, istálló, pajta, 1000 □öl kert. Kötelességek: egy osztály önálló vezetése, a kántori teendők végzése, mindennapi mise alatt orgonálni és énekelni. *Iskolaszék.*

185 1—1

A récényi (Sopron m.) róm. kath. iskolaszék osztály-tanítói állásra *jun. 8-ig* pályázatot hirdet. Fizetése: a községtől évi 100 kor. és 20 kor. kertváltság. Lakása: a legszükségesebb butorokkal ellátott egy szoba, lakbér-pótlék a községtől évi 120 kor. Fizetékiesgészítése az 1913. évi XVI. t.-c. szerint. A német nyelv tudása szük-séges. Pályázhatnak tanítónők is. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Récényi róm. kath. iskolaszék. Utolsó posta Lakompak.

199 1—1

Kalocsai érseki megye.

A topolyai róm. kath. iskolaszék férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: községtől 100 kor., a többi államsegélyből. Lakbér: 300 kor. A kérvények *jun. 30-ig* nyújtandók be a róm. kath. iskolaszék elnök-ségénél Topolyán. *Tordy Árpád* isksz. elnök. 194 1—1

Kassai egyházmegye.

A szilvásujfalusi (Zemplén m.) róm. kath. iskolaszék a szilvásujfalusi róm. kath. osztatlan iskolánál üresedés-

ben levő kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadal-mazása: természetbeni kétszobás lakás előszobával, kony-hával, kamarával, pincével, szép nagy zöldséges, gyü-mölcsös kerttel és mellékhelyiségekkel. 2b. 161 □ölyni szántóföld kataszteri jövedelme 21-62 kor. 3. Párber címén az egész hitközségtől 5 köböl rozs egyenértéke: 40 kor. 4. 6 öl fa beuvarozással a hitközségtől szolgál-tatva egyenértéke 96 kor. 5. Kegyesalapítványi kamatok címén 152-80 kor. 6. A vasút által kisajátított földek kamatja címén a M. A. V.-tól 3-20 kor. 7. Eiesett járú-lékok címén a kassai püspökségtől: 7 kor. 8. Stóla jöve-delem címén 23 kor. 9. Az iskolai pénztárból tandij-váltság és a hivek hozzájárulási összege címén 360 kor. 10. Államsegély címén a kir. adóhivataltól a törvény alapján járó fizetékiesgészítő összeg. 11. Alapítványo-zott misék címén 4 kor. Kötelessége a mindennapos és ismétlőiskolát ellátni, az összes isteni tiszteleteken a kán-tori teendőket elvégezni, a hiveket az egyházi énekre tanítani. Folyamodványok *júl. 2-ig* iskolaszéki elnökhoz intézendők kellően felszerelve. Pályázhatnak tanítónők is kántori teendővel. Személyes megjelenés előnyös, de az utazási költségek nem térítetnek meg. Választás július 4-én d. e. Szilvásujfalu, u. p. Kozma. *Szedlák Ede* plébános.

190 1—2

Nyitrai püspöki megye.

A szülővőraljai (u. p. Peredmér Trencsén m.) róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra *jun. 20-ig* pályázatot hirdet. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők is pá-lyázhatnak. *Kath. iskolaszék.*

198 1—1

Szepesi püspöki megye.

A felsőlehotai (Árva m.) róm. kath. tanítói állásra *jun. 20-iki* határidővel pályázat hirdetik. Törvényes fizetés. Kényelmes új lakás. Tót nyelv szükséges. *Isko-laszék. Parasztudobva.*

187 1—1

A parasztudobovai (Árva m.) róm. kath. kántortanítói állásra *jun. 20-iki* határidővel pályázat hirdetik. Tör-vényes fizetés. *Iskolaszék. Parasztudobva.*

188 1—1

A hrustinai róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. *júl. 20-ra.* Törvényes fizetés. Tót nyelv is-merete szükséges. *Iskolaszék. Hrustin. (Árva m.)*

196 1—2

A vanyovkai róm. kath. tanítói állásra pályázat hir-detik *júl. 20-ra.* Tanítónők is pályázhatnak. *Iskolaszék. Vanyovka, u. p. Hrustin. (Árva m.)*

197 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Léka plébániához tartozó hosszuszeghutai (Vas m.) fiókközségben levő róm. kath. kántortanítói állásra pá-lyázat hirdetik. Javadalmazás: készpénzben a község pénztárából 206 kor., tandijpótló államsegély 120 kor., alapfizetés kiegészítés 832 kor. Stóla temetések után átlag 6 kor., ingatlanokban 2 hold és 400 □öl szántó-föld és rét évi kat. pénzértéke 16-78 kor., csak ezen összeg számíttatik be az alapfizetésbe, tényleges évi ha-szonbér 187 kor., ami az állás előnye. 12 m. tűzifa a

hához szállítva 60 kor. A hercegi uradalomtól kilátás 10 m. tűzifa gratialékepen, ismét előny. Lakás: 2 padlózott szoba, 1 konyha, 1 pince, a háznál kis kert. Kötelmei részletesen feltüntetve a díjlevel szerint. Tan nyelv magyar és német. Tanítónők is pályázhatnak. Személyes megjelenés előnyös, de külön nem díjaztatik. Pályázók kellemesen felszerelt kérvényüket *jún. 20-ig Heisz Mátyás* lékai esperes-piéb. isksz. elnökhöz küldjék. 200 1-1

Felsőszénégetői (Vas m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettünk. Jövedelme, kötelessége díjlevel szerint. Német nyelv ismerete szükséges. Előnye: szép, új lakás, 6 hold 866 □-os szántóföld és rét becserké 35-40 kor., tényleges h. bérértéke 200 kor. körül, 250 l. buza, 126 l. rozs és 250 l. zab, becserkéte összesen 57-42 kor. Személyes megjelenés előnyös. Kérvények *jún. 15-ig* a felsőszénégetői plébániahivatalhoz küldendők. 193 1-1

KAPOSSY (Szemennyei)

féle egyházi zeneművek leszállított áron kaphatók a szerző özvegyénél
KISPEST, BATHORY-UTCA 14. sz.

„Egyházi énekek“ (24 K) — — — 18.— K
„Im arcunkra borulunk“ (2-40) — — — 1-20 „

Figyelem! Tananyagbeosztási nyomtatvány, befejezett egész, nagy füzetalak: Általános óraterv, tankönyvjegyzekkel, heti beosztással, órarend és jegyzetekkel. I—II, III—IV, V—VI, III—IV, I—IV összevont oszt.-ra nélkülözhetetlen. Egytanteremre à 90 fill. portómentesen. Meg nem felelőért a pénz vissza. Utánvétellel 65 fillérral többbe kerül. **RUZSINSZKY LÁSZLÓ** kántortanító, Vácshartyán 191-1

Német egyházi énekek.

20 ének áldozócsütörtökre, pünkösdre és úrnapi 30 fill. Orgonakiséret 1 korona. 187-3

WÉBER JÁNOS Temesszépfa.

Cseh István orgonaépítő-cég Eger. Kovács János - utca.

Elvállal mindennemű orgonaátépítést, javítást, tisztítást és hangolást az ország bármely részében lelkiismeretes pontossággal, mérsékelt árban. 131-4

JÖVEDELMEZŐ

mellékfoglalkozást, mit ki-ki kevés fáradsággal könnyen elintézhethet, ajánlunk. Érdeklődőknek díjtalanul ad felvilágosítást a «MÉH» Budapest, Frangepán-u. 4. f. 170-8

Stampay ének- és imakönyve **háborús énekekkel** bővítve, félvászonban 50 fill., egészvászonban 70 f., bőrkötésben netto 3-60 K. Tízre egy ingyen. Kotta ingyen, kötve 50 fill., **Köbölkuton**, Észtergom megye. A Stampay Miklós-féle **Köszöntőkönyvecske** nem nálam kapható, hanem öcsémnél Nógrád-kisterenyén, 1 db irco 20 fill., 12 db 2 kor. 783-11

A Szent-István-Társulat egyházzenei kiadványai

közül ajánljuk a ftdő papság s a kántor urak figyelmébe

Kersch Ferenc: **Sursum corda.** Szervertáskönyv. ☞ ☞ Ára 4 kor.

Meiszner Imre: **A chorális ének katekizmusa.** ☞ ☞ Ára 2 kor.

Az Oltáriszentség kitételének énekes szervertása. Ára 30 fill.

Megrendelhetők a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkereskedésében Budapest, IV. ker., Kecskeméti-utca 2.